

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeyer.

Gaap

Dormarocodus gapius L 34 cm - V 52 cm

Uiterst rustige, teruggetrokken levende hoenderachtige van de eentonige, saaie, stoffige vlaktes. Prefereert het drogere, oostelijke deel van Europa. Recentelijk echter ook broedgevallen in de verlaten streken van het Iberisch Schiereiland en op de zuidelijke Griekse eilanden.

Mijdt bebouwing en is zeer gevoelig voor verstoring van de biotoop. Kan na de plaatsing van een eenvoudig bewegwijzeringsbord de broedplaats vele honderden meters verleggen. Een voorbijgaande lichte bromfiets of een enkele fanatieke hardloper kan de Gaap het nest met broedse eieren, of de al uit de dop gekropen jonge Gaapjes, doen verlaten.

Verenkleed in grijstinten met witte en zwarte accenten op staart en borstpartij. Kleine, diepliggende zwarte kraalogen. In verhouding zeer grote gele snavel met neerwaartse scherpe rode punt.

Jaagt niet. Vangt prooi, die vooral bestaat uit krekels, vlinderachtigen, geleedpotigen, vliegende en kruipende insecten en de kleinere reptielen, door de zogenaamde 'gaaphouding' aan te nemen. Met wijd opengesperde bek, ligt de Gaap verscholen tussen dor gras. De achter in de bek gelegen felrode,

kleverige 'lamellen' trillen licht en verspreiden een weeïge, zoete geur. Deze heeft voor de beoogde prooien een onweerstaanbare aantrekkingskracht en zij springen, vliegen of kruipen nietsvermoedend de dodelijke bek in, om zo hun wisse dood tegemoet te treden.

Balts uitermate saai. Mannetje en vrouwtje vertonen geen enkel gepassioneerd gedrag. Vrouwtje neemt, zonder enige vorm van voorstel, de zo karakteristieke paarhouding aan waarbij zij zich ruggelings, plat met gespreide vleugels op een verdroogde graspol neerlegt, waarop mannetje in slechts enkele seconden zijn 'werk' doet. De beide vogels zijgen neer en vallen in een diepe urenlange slaap. De vier tot acht vuilgespikkelde ovale eieren worden door de beide ouders afwisselend uitgedroogd. Na het uitkomen van de eieren ligt de zorg en het voederen van de jonge Gaapjes bij het wijfje, daar het mannetje zich op de thuisbasis niet meer laat zien.

Roep: een zacht knorren, alleen tijdens paring. Daarna zwijgzaam. Volksvogelwijsheid:

"Hij is gapend rijk geworden". Herkomst: Bulgarije (Moëurica-delta).

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeyer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

Biografie recensie

God schiep, Linnaeus ordende. De wetenschapper is voor Zweden wat Rembrandt is voor Nederland. Toch is hij relatief onbekend buiten zijn vaderland. Een – wat slordig – vertaalde biografie kan zijn leven en werk ontsluiten.

De Mozart van de biologische naamgeving

tekst **Jelle Reumer**

De mens is een dier, want hij heeft een hart, haar, vlees, botten en aderen (...) dus kan hij niet een

steen of een kruid zijn.' Deze conclusie trok de Zweedse natuurvorser Carolus Linnaeus (of Carl von Linné) halverwege de achttiende eeuw. Het resulteerde erin dat hij de mens onder de naam *Homo sapiens* een plek gaf tussen de dieren in zijn overzichtswerk 'Systema Naturae'.

Deze uitgave uit 1758 markeert het formele begin van de wetenschappelijke naamgeving van planten en dieren. Linnaeus onderscheidde drie rijken in de natuur: de stenen, de planten en de dieren. Het onderscheid was simpel: stenen kunnen wel groeien maar leven niet, planten en dieren leven wel en bovendien kunnen dieren ook nog voelen. Omdat een mens leeft, groeit en voelt, is het een dier. Deze conclusie zal destijds niet door iedereen zijn aanvaard, maar Linnaeus was zo beroemd dat weinigen hem tegenspraken.

Wie was deze man? In Nederland

kennen we hem vooral vanwege de door hem begonnen nomenclatuur die alle organismen een geslachts- en soortnaam toekent, en sommigen weten dat hij ooit promoveerde aan de universiteit van Harderwijk. In Zweden daarentegen is hij beroemd; Linnaeus is voor Zweden wat Mozart is voor Oostenrijk en Rembrandt voor Nederland.

Zijn relatieve onbekendheid buiten Zweden heeft deels te maken met zijn geringe talenkennis. Linnaeus sprak en schreef slechts Latijn en Zweeds. Het Duits, Engels, Frans was hij niet machtig, evenmin als het Nederlands, ondanks een ruim tweejarig verblijf in ons land en vele contacten met grootheden als Boerhaave. Van zijn enorme oeuvre is weinig vertaald en de studie van Linnaeus en zijn werk is grotendeels een Zweedse aangelegenheid.

Bits klimaat

Maar nu is een Linnaeus-biografie van de Zweedse hoogleraar wetenschapsgeschiedenis Gunnar Broberg in Nederlandse vertaling verschenen. Dankzij deze vertaling maken we kennis met de kleine (hij was slechts 1,53 meter lang) grootste Zweed.

Linnaeus werd in 1707 geboren in een familie van dominees, een intellectueel, maar weinig bemiddeld milieu. Zweden was in de achttiende eeuw als gevolg van een bits klimaat en mislukte oorlogsvonturen een wat achtergebleven land; er heerste